

การบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาส
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2
Management of Standard School Morality in the Expanding
Opportunities for Education Schools under Nakhon Phanom
Primary Educational Service Area Office 2

สุธีรัชย์ นาชัยฤทธิ์¹
ไพฑูรย์ พวงยอด²

บทคัดย่อ

การจัดการโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จขององค์กรโดยร่วมมือกันระหว่างบุคลากร ซึ่งต้องใช้บทบาทการจัดการที่สำคัญในการวางแผนช่วยเหลือและกำกับดูแลบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายได้ ดังนั้น การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 (2) เปรียบเทียบตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 373 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็น แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .58 - .85 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .99 สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบ สมมติฐานโดยการทดสอบหาค่าที่ (t-test แบบ Independent Samples) และวิเคราะห์ความแปรปรวน ทางเดียว F-test (One way ANOVA)

ผลการศึกษาพบว่า (1) การบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (2) การเปรียบเทียบตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ มาตรฐานโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนขยายโอกาส

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

² ดร., อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

ABSTRACT

Effective school management is an important factor that leads to the success of the organization by collaborating between personnel. Which requires important management roles in planning Help and supervise personnel to be able to achieve their goals. This study was aimed (1) to study the Management of Standard School Morality in the Expanding Opportunities for Education Schools under NakhonPhanom Primary Educational Service Area Office 2 (2) the Compare according to the opinions of school administrators and teachers. The sample consisted of 373 school administrators and teachers. They were selected by Stratified Random Sampling, and percent criterion was used in the sample-size specification. The instrument used in data collection was a five - rating scale questionnaire with the discrimination between 0.58 and 0.85, and the reliability of 0.99. The statistics employed in data analysis were percentage, mean, standard deviation, t - test (Independent Samples) and F - test (One - way ANOVA).

The results were (1) The Management of Standard School Morality in the Expanding Opportunities for Education Schools under NakhonPhanom Primary Educational Service Area Office 2 at the high level both in overall and in individualaspects. (2) The Compare according to the opinions of school administrators and teachers. Classified by position of office Overall and each side Different Statistical significance at the level of .01, Classified by work experience in position Overall and each side not different.

Keywords: Management, Standard School Morality, School of Opportunities

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนทั้งในด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ รวมทั้งพฤติกรรม เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรม ตั้งแต่รากฐานชีวิตและต่อเนื่องตลอดชีวิต เมื่อคนในประเทศมีคุณภาพก็จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืน ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ดังปรากฏไว้ในรัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายรัฐบาลในการพัฒนาการศึกษา และกำหนดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการจัดการศึกษาของประเทศว่ามีคุณภาพตามมาตรฐานตามที่กำหนด และการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญมั่นคง (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559: 4) ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อย ต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย จึงมีการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2579) ซึ่งได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผืนกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 78 - 79)

การบริหารจัดการเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารและจัดการ เป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย แต่จะบริหารและจัดการอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญที่สุด เพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงานและใช้หลักการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการบริหาร ในปัจจุบันสิ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหารอีกประการหนึ่ง คือ การทำให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบ แม้งานสอนจะเป็นงานหลัก แต่งานในหน้าที่พิเศษที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนเป็นหน้าที่ที่ครูปฏิเสธไม่ได้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะทำให้ครูทุกคนรักในงานสอน มีการทำงานและเก็บงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดสารสนเทศที่มีความหมายและสามารถนำไปใช้ได้ตามความมุ่งหมาย ทันท่วงที (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554: 6) โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษาประสิทธิภาพของการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา ผู้บริหารจึงเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ (ชัยยนต์เพาพาน, 2559: 303) ซึ่งโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เป็นหนึ่งในโครงการของกระทรวงศึกษาธิการที่นำเข้าสู่สถานศึกษา เพื่อเป็นการสืบสานศาสตร์พระราชา และสนองพระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ และพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงจัดทำโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ขึ้น เพื่อมุ่งปลูกฝังให้ผู้บริหาร ครู นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการปลูกฝังคุณธรรม 5 ประการ ได้แก่ (1) ความพอเพียง (2) ความกตัญญู (3) ความซื่อสัตย์สุจริต (4) ความรับผิดชอบ และ (5) อุดมการณ์คุณธรรม (สำนักพัฒนาวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560 ก: 3)

โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ดำเนินงานตามนโยบายภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรม โดยร่วมหารือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ อีกทั้งรับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่อให้เยาวชนทุกคน มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยผลการหารือสรุปได้ว่าการพัฒนาคุณธรรมให้กับเยาวชนของชาติจำเป็นต้องดำเนินการจัดทำ “โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.” เพื่อพัฒนาโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้นักเรียน ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาตระหนัก เข้าใจและมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลซึมซับคุณค่าแห่งคุณธรรมความดีอย่างเป็นธรรมชาติและสร้างความรู้สึกรักดีชอบซื่อซื่อ รวมทั้งสร้างเครือข่ายชุมชนองค์กรแห่งคุณธรรมโดยประสานความร่วมมือจากหน่วยงาน และ

องค์กรที่ทำงานด้านคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560 ข: 2)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แจ้งให้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คัดเลือกโรงเรียนเข้าโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ร้อยละ 35 ของจำนวนโรงเรียนในแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และจะเข้าร่วมโครงการ โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ครบทุกโรงเรียนในปีงบประมาณ 2561 โดยได้จัดประชุม ผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. จากทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม ตามรูปแบบของมูลนิธิ ยูเนสโกคุณ และนำความรู้ไปจัดอบรมขยายผลให้แก่ผู้บริหาร และครูโรงเรียนคุณธรรม ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารและครูที่ผ่านการอบรม นำความรู้ไปขยายผล ให้แก่บุคลากรในโรงเรียน และร่วมกันขับเคลื่อนไปสู่การเป็นโรงเรียนคุณธรรมได้ตามเป้าหมาย (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560 ก: 5) โดยกำหนดมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านนักเรียน (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560 ข: 8-9) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 2 มีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 181 โรงเรียน ซึ่งจำแนกเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 41 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2, 2561: 18 - 24)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นข้าราชการครูปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการด้านโรงเรียนการบริหารจัดการด้านผู้บริหาร การบริหารจัดการด้านครู และการบริหารจัดการด้านนักเรียน ว่ามีการบริหารจัดการและผลการดำเนินงานโดยสะท้อนออกมาจากการบริหารจัดการในแต่ละด้านเป็นอย่างไร ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาการบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาต่อไป

กรอบแนวคิดของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้ามุ่งศึกษาการบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรม ของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยมีกรอบแนวคิดประกอบด้วยมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรม 4 ด้าน ตามคู่มือมาตรฐานและตัวชี้วัด โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560 ข: 8 - 9)

1. การบริหารจัดการด้านโรงเรียน
2. การบริหารจัดการด้านผู้บริหาร
3. การบริหารจัดการด้านครู
4. การบริหารจัดการด้านนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่ง

สมมติฐานของการศึกษา

1. การบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 878 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 222 คน และครูผู้สอน จำนวน 656 คน จากทั้งหมด 41 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 373 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 175 คน และครูผู้สอน จำนวน 198 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่ง น้อยกว่า 10 ปี ร้อยละ 90 ประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่ง 10 - 15 ปี ร้อยละ 80 ประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่ง มากกว่า 15 ปี ร้อยละ 70 ครูผู้สอนประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่งน้อยกว่า 10 ปี ร้อยละ 30 ประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่ง 10 - 15 ปี ร้อยละ 30 ประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่ง มากกว่า 15 ปี ร้อยละ 30 และกลุ่มตัวอย่างได้มาด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานภาพการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่ง ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแนวตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำนวน 4 ด้าน ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t - test) Independent Samples และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F - test (One way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. การบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน
2. จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน
3. จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งต่างกัน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่งต่างกัน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรม โดยเป็นวิทยากรด้านคุณธรรมผ่านการประเมินที่เกี่ยวข้องกับด้านคุณธรรม มีโครงสร้างการบริหารงานด้านคุณธรรม มีรูปแบบ/นวัตกรรมในการบริหารงานด้านคุณธรรมมีกระบวนการนิเทศ กำกับ ติดตาม มีการประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาด้านคุณธรรม ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามคู่มือโรงเรียนคุณธรรม โดยมีผลการปฏิบัติงานและการเผยแพร่สู่สาธารณชน และผู้บริหารประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการครองตน ครองคน ครองงาน ซึ่งสอดคล้องกับ Yoder (1998: 324) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการบริหาร การศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้นำทางการศึกษาเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์ มีคุณธรรม จริยธรรมมีจรรยาบรรณ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ มีความเสมอภาค รู้จักการรับฟัง รู้จักการกระจายอำนาจ และมีความรับผิดชอบได้สอดคล้องกับ พระสามารถ ไชยทนต์ (2553: 83 - 85) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ในโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ในโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ อำเภอฝาง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีสภาพ การมีส่วนร่วมด้านการคิด ด้านการปฏิบัติ และด้านการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก และยังคงสอดคล้องกับ สุพรรณา พวงทอง (2554: 133 - 142) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ใน ระดับมากทุกด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานในกิจกรรมด้านต่างๆ ของสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และองค์ คณะบุคคลฝ่ายต่างๆ ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อร่วมกันวางแผนการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ตามมาตรฐานและคุณภาพให้แก่เยาวชนในอันที่จะทำให้เกิดการพัฒนาในทุกๆ ด้านอย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ วชิราวุธ ปานพรม (2551: 184, 188) ได้ศึกษาประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ในโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า (1) สภาพและ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระ การเรียนรู้ และครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (2) สภาพการจัดการศึกษาตามแนวคิดปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 ในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ได้สอดคล้องกับ สุรวุฒิ จันทนะโสทธิ (2553: 78 - 81) ได้ศึกษาการศึกษาปัญหาการบริหารงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและบุคลากรครูที่รับผิดชอบโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ พบว่า แนวทางการบริหารงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ด้าน การบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้ทวิวิธีในการบริหารสถานศึกษาใน 4 ประการ ได้แก่

การบริหารจัดการสถานศึกษา การส่งเสริมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ และสถานศึกษาควรมีจุดเน้น หรือควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนแน่นอนในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม หรือการนำหลักธรรมสู่สถานศึกษา ควรมีการนิเทศ กำกับ และติดตามการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมและยังสอดคล้องกับ ชนวนันท์ อุ๋นเป็ง (2555: 36 - 37) ได้ศึกษาการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย พบว่า ผลการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำของผู้บริหารและครู ด้านสภาวะแวดล้อม โดยรวมพบว่ามีความเหมาะสมมาก ด้านกระบวนการ โดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมมาก และด้านผลผลิตโดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมมาก โดยมีข้อเสนอแนะควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ สนับสนุนในด้านงบประมาณให้เพียงพอ ดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ สร้างความตระหนักให้แก่นักเรียน เพื่อให้เห็นความสำคัญของโครงการ

3. จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ประสบการณ์การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจด้านคุณธรรมมีกระบวนการบริหารงานที่เป็นระบบบริหารสถานศึกษาด้วยความโปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้ มีการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และครูมีความรู้ ความเข้าใจด้านคุณธรรม จริยธรรม สามารถจัดการเรียนการสอนปลูกฝังและประเมินคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ตามคุณธรรม อีกทั้งสามารถเป็นวิทยากรในการมีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นที่ยอมรับหรือยกย่องเชิดชูเกียรติจากบุคคล หน่วยงาน องค์กรภายในหรือภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับ มณี พัดขำ (2554: 85) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี 5 - 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีการรับรู้พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ไม่แตกต่างกัน ได้สอดคล้องกับ สุภาพร คำสำแดง (2556: 93 - 94) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 21 ปีขึ้นไป จะมีระดับการรับรู้มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 11 - 20 ปี และผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 1 - 10 ปี โดยสรุป การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อเสนอนี้สามารถนำไปปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป และยังสอดคล้องกับ ประชาศรีพานูญ์ (2556: 75 - 77) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบการรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีการรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษาค้นคว้า

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการสร้างกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรมในโรงเรียนให้ชัดเจน มีข้อมูลสารสนเทศด้านคุณธรรม มีการจัดป้ายนิเทศด้านคุณธรรม จัดทำเอกสารเผยแพร่ และเผยแพร่ผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ มีการสร้างเครือข่ายของโรงเรียน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมอัตลักษณ์หรือกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการให้ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมอัตลักษณ์หรือกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรมจริยธรรม จัดการเรียนการสอนปลูกฝังและประเมินคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม จัดทำโครงการคุณธรรมที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในโรงเรียนเพิ่มขึ้น ให้นักเรียนได้นำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สรุปลงคความรู้อจากโครงการคุณธรรม เป็นแบบอย่างให้กับโรงเรียนอื่น กล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในการจัดกิจกรรม และสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรม ของโรงเรียนขยายโอกาสในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรม ของโรงเรียนทุกขนาดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.3 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารจัดการตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรมทุกระดับการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ชนานันท์ อุ่นเป็ง. (2555). *การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษามหาบัณฑิต พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). *ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21*. การประชุมวิชาการ ระดับชาติครุศาสตร์ ครั้งที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ผู้ประชาคมอาเซียน: ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21. มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- ประชา ศรีหาบุญทัน. (2556). *การเปรียบเทียบการรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษา มหาบัณฑิต มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พระสามารถ ไชยทน. (2553). *การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ในโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่*. การศึกษาอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- มณี พัดขำ. (2554). *พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2*. การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต ราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- วิชราวุธ ปานพรม. (2551). *ประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. (2561). *ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาปีการศึกษา 2561*. นครพนม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- _____. (2559). *คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

- สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). *คู่มือการบริหารโรงเรียน “ในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล”*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560 ก). *โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. การนิเทศ กำกับ ติดตาม*. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2560 ข). *โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. มาตรฐานและตัวชี้วัด*. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุพรรณมา พวงทอง. (2554). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิตกำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สุภาพร คำสำแดง. (2556). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุรวุฒิ จันทนะโสถ์. (2553). *การศึกษาปัญหาการบริหารงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- Yoder, N. A. (1998). *Inspired Leadership: Exploring the Spiritual Dimension of Educational Administration*. New York: University of Wisconsin – Madison.